

QANU
JAARVERSLAG
2013

COLOFON

Quality Assurance Netherlands Universities (QANU)
Catharijnesingel 56
Postbus 8035
3503 RA UTRECHT

T 030 230 31 00
F 030 230 31 29
E info@qanu.nl
I www.qanu.nl

© 2014 QANU

Tekst en cijfermateriaal uit deze uitgave mogen, na toestemming van QANU en voorzien van bronvermelding, door middel van druk, fotokopie, of op welke andere wijze dan ook, worden overgenomen.

INHOUD

Voorwoord.....	5
1. Missie, profiel en werkzaamheden van QANU.....	7
1.1. Missie.....	7
1.2. Nadere uitwerking van de missie.....	7
1.3. Profiel en organisatie.....	7
1.4. De plaats van QANU in het stelsel van externe kwaliteitszorg.....	8
1.5. Aanpak en werkwijze	9
2. Ontwikkelingen in 2013	11
2.1. Veranderingen in het bestuur van QANU.....	11
2.2. Het accreditatiestelsel in Nederland.....	11
2.3. Uitgevoerde onderwijsvisitaties en onderzoeksbeoordelingen	13
2.4. Overige werkzaamheden binnen Nederland	14
2.5. Internationale activiteiten	14
3. Bestuursactiviteiten	15
3.1. Vergaderingen van het bestuur.....	15
3.2. Besprekingen met de Colleges van Bestuur van universiteiten in Nederland	15
4. Onderwijsvisitaties.....	17
5. State of the Art-rapporten	21
6. Onderzoeksbeoordelingen.....	27
7. Overige werkzaamheden en diensten	29
8. Jaarrekening	31
8.1 Algemeen	31
8.2 Balans	31
8.3 Winst- en verliesrekening	32
BIJLAGEN	33
Bijlage 1: Samenstelling van het bestuur.....	35
Bijlage 2: Medewerkers in 2013.....	37
Bijlage 3: Lijst met afkortingen.....	42

VOORWOORD

Dit is het tiende jaarverslag van de Stichting Quality Assurance Netherlands Universities (QANU). QANU is een *quality assurance agency* die voornamelijk actief is in het wetenschappelijk onderwijs en onderzoek in Nederland. Ook in het huidige verslagjaar heeft QANU een groot aantal beoordelingen van wetenschappelijke opleidingen en onderzoeksprogramma's uitgevoerd. QANU heeft zo haar positie als de belangrijkste *quality assurance agency* voor de universiteiten in Nederland bevestigd. QANU heeft haar activiteiten in sectoren buiten het wetenschappelijk onderwijs en onderzoek gecontinueerd en voor universiteiten ook andere projecten uitgevoerd die gerelateerd zijn aan QANU's kerncompetenties op het gebied van de externe kwaliteitszorg.

Karel Wakker, vice-voorzitter vanaf 3 februari 2004 en het laatste lid van het oprichtingsbestuur van QANU, nam in 2013 afscheid. Zijn benoemingstermijn liep af op 3 augustus 2013. Het bestuur van QANU is Karel Wakker bijzonder erkentelijk voor zijn inzet en zijn betrokkenheid bij de werkzaamheden van QANU. Het bestuur koos Jaap Zwemmer als zijn nieuwe vice-voorzitter. QANU verwelkomde in 2013 twee nieuwe bestuursleden: Arie Nieuwenhuijzen Kruseman, onder meer voormalig rector magnificus van de Universiteit Maastricht, en Paul Rullmann, onder meer voormalig lid van het College van Bestuur van de Technische Universiteit Delft, traden toe tot het bestuur. Het personeelsbestand van QANU heeft in 2013 een aanzienlijk aantal wijzigingen ondergaan. Dit jaarverslag bevat korte curricula vitae van de bestuursleden en de medewerkers die op enig moment in 2013 verbonden waren aan QANU.

Het jaar 2013 stond voor QANU in het teken van het tweede deel van 'de piek'. Eén van de gevolgen van de manier waarop accreditatie in Nederland is ingevoerd, is dat QANU te maken heeft met een grote variatie in het aantal opdrachten voor het uitvoeren van onderwijsvisitaties. Na een aantal relatief rustige jaren was 2012 een jaar waarin het aantal opleidingen dat QANU beoordeeld heeft, erg groot was. Ook in 2013 was de werkdruk voor de medewerkers van QANU zeer hoog. Na 2013 neemt het aantal opdrachten voor onderwijsvisitaties juist weer af. Het bestuur vindt de huidige fluctuaties in het aanbod aan onderwijsvisitaties te groot en heeft in 2012 en 2013 een discussie gestart over de toekomststrategie van QANU die tot doel heeft de continuïteit van QANU te versterken.

QANU is een stichting zonder winstoogmerk, maar ook een organisatie die een gezonde financiële meerjarenbasis moet hebben. QANU heeft het verslagjaar 2013 afgesloten met een sterk positief resultaat. De winst die QANU gemaakt heeft, is toegevoegd aan de bedrijfsreserve. QANU zal naar verwachting in 2014, het jaar waarin 'de piek' tot een einde komt en het aantal opdrachten afneemt, en ook in 2015 een beroep op de bedrijfsreserve moeten doen om de continuïteit van de organisatie te kunnen waarborgen.

Het bestuur van QANU is de instellingen en organisaties waarvoor QANU visitaties en andere opdrachten heeft uitgevoerd, erkentelijk voor het gegeven vertrouwen. Het spreekt zijn grote waardering en dank uit aan de directie en de overige medewerkers voor hun grote inzet en hun getoonde deskundigheid in 2013.

Namens het QANU-bestuur,

Peter van Lieshout
voorzitter

1. MISSIE, PROFIEL EN WERKZAAMHEDEN VAN QANU

1.1. Missie

QANU draagt bij aan de verdere verbetering van de kwaliteit van het wetenschappelijk onderwijs en onderzoek in Nederland door in opdracht van universiteiten en andere instellingen beoordelingen door peers van wetenschappelijke opleidingen en onderzoeksprogramma's te organiseren en te coördineren en andere werkzaamheden op het gebied van de kwaliteitszorg uit te voeren. QANU zet haar expertise en ervaring ook in in Europese en internationale projecten en samenwerkingsverbanden binnen het wetenschappelijk onderwijs en onderzoek en in andere sectoren dan het wetenschappelijk onderwijs en onderzoek.

1.2. Nadere uitwerking van de missie

QANU voert in opdracht van universiteiten in Nederland werkzaamheden uit op het gebied van de externe kwaliteitszorg in het wetenschappelijk onderwijs en onderzoek: QANU organiseert en coördineert beoordelingen van wetenschappelijke opleidingen en onderzoeksprogramma's op basis van formele kaders die zijn vastgesteld door daartoe bevoegde instanties. QANU levert door haar werkzaamheden een bijdrage aan het bewaken en het verbeteren van de kwaliteit van het wetenschappelijk onderwijs en onderzoek in Nederland en daarbuiten en heeft, op basis van haar ervaring en expertise, een eigen rol en een eigen positie binnen het stelsel van externe kwaliteitszorg in het hoger onderwijs in Nederland. QANU werkt met commissies van *peers*, vakgenoten die bij uitstek in staat zijn om een inhoudelijk oordeel over een opleiding of een onderzoeksprogramma te geven. QANU vindt zowel de verantwoordings- als de verbeterfunctie van het stelsel van externe kwaliteitszorg van belang en levert inhoudelijk gemotiveerde oordelen om opleidingen en onderzoeksinstituten in staat te stellen om verdere verbeteringen door te voeren. Omdat QANU bij voorkeur clusters van opleidingen of onderzoeksprogramma's beoordeelt, bieden de beoordelingen van QANU in veel gevallen de mogelijkheid om een opleiding of een onderzoeksprogramma binnen een groter geheel te plaatsen en om voorbeelden van *best practice* te benoemen. QANU is een onafhankelijke organisatie die voldoet aan de eisen met betrekking tot onafhankelijkheid en integriteit, zowel op landelijk als op Europees en internationaal niveau.

QANU beschikt over kennis, ervaring en expertise die niet alleen nuttig en relevant is voor het wetenschappelijk onderwijs en onderzoek in Nederland. QANU streeft ernaar haar expertise ook in te zetten in Europese en internationale projecten en samenwerkingsverbanden op het terrein van het wetenschappelijk onderwijs en onderzoek en in andere sectoren dan het wetenschappelijk onderwijs en onderzoek.

QANU is *full member* van ENQA, de European Association for Quality Assurance in Higher Education. QANU is ingeschreven in het EQAR, het European Quality Assurance Register for Higher Education.

1.3. Profiel en organisatie

QANU is een onafhankelijke stichting met een bestuur, een directeur, een kleine ondersteunende staf, een kern van vaste projectleiders en een netwerk van freelance projectleiders.

Het QANU-bestuur, bestaande uit ervaren bestuurders die hun sporen hebben verdiend in de wereld van het wetenschappelijk onderwijs en onderzoek, draagt de eindverantwoordelijkheid voor de projecten en werkzaamheden die door QANU worden uitgevoerd. Het vertegenwoordigt QANU als organisatie.

Het QANU-bestuur heeft een deel van zijn taken en verantwoordelijkheden gedelegeerd aan de directeur van QANU. Deze is verantwoordelijk voor de dagelijkse leiding van de organisatie, voor het bewaken van de voortgang van de projecten en voor andere werkzaamheden die QANU uitvoert. De directeur is ook verantwoordelijk voor het ontwikkelen en uitvoeren van het personeelsbeleid, voor het werven van medewerkers en voor alle financiële aangelegenheden. De directeur vormt samen met de plaatsvervangend directeur, de coördinatoren onderwijs en onderzoek en de coördinator bedrijfsvoering het Managementteam van QANU.

QANU's projectleiders zijn verantwoordelijk voor de voortgang en de resultaten van specifieke projecten. Zij initiëren en coördineren beoordelingen van wetenschappelijke opleidingen en onderzoeksprogramma's, bewaken de voortgang van die beoordelingen, ondersteunen de commissies die de beoordelingen uitvoeren en schrijven de rapporten waarin de bevindingen van de commissies zijn vastgelegd.

QANU beschikt over een kleine kern van projectleiders met een vaste aanstelling. QANU doet daarnaast in drukke periodes regelmatig een beroep op freelance projectleiders, die een visitatiecommissie tijdens een bezoek aan een instelling ondersteunen en een rapport schrijven over de bevindingen van de commissie.

Het secretariaat van QANU ondersteunt het bestuur, de directeur en de projectleiders in hun werkzaamheden.

1.4. De plaats van QANU in het stelsel van externe kwaliteitszorg

QANU is in 2004 als zelfstandige organisatie ontstaan, maar staat in een traditie die teruggaat tot het einde van de jaren tachtig van de vorige eeuw, toen de gezamenlijke universiteiten het initiatief namen tot het invoeren van een systeem voor de beoordeling van de kwaliteit van hun onderwijs en onderzoek door middel van visitaties. Die visitaties werden uitgevoerd door commissies van *peers* uit de desbetreffende vakgebieden, die hun bevindingen rapporteerden aan de universiteiten. De opleidingen en onderzoeksprogramma's werden gevisiteerd op basis van door de Vereniging van Universiteiten (VSNU) vastgestelde protocollen, procedures en roosters.

In juni 2002 aanvaardde het Nederlandse parlement de wet die voorziet in de invoering van accreditatie in het hoger onderwijs. Accreditatie is, volgens de wet, 'het keurmerk dat tot uitdrukking brengt dat de kwaliteit van een opleiding positief is beoordeeld'. De wetgever was van oordeel dat visitaties niet langer door koepelorganisaties als de VSNU konden worden uitgevoerd, omdat deze niet onafhankelijk zijn van de te visiteren instellingen. Het Algemeen Bestuur van de VSNU besloot daarop om de Afdeling Kwaliteitszorg van de VSNU te verzelfstandigen tot de stichting Quality Assurance Netherlands Universities (QANU). Deze werd op 3 februari 2004 opgericht. Omdat zij voldeed aan de eisen van onafhankelijkheid, kon zij de werkzaamheden van de voormalige afdeling Kwaliteitszorg voortzetten.

In 2010 nam het Nederlandse parlement een voorstel aan om het accreditatiestelsel op verschillende punten aan te passen. De formele status van evaluatiebureaus zoals QANU is sinds januari 2011 door de aanpassing van het accreditatiestelsel gewijzigd: instellingen van hoger

onderwijs zijn na het in werking treden van het aangepaste accreditatiestelsel niet langer verplicht een externe organisatie in te schakelen voor de beoordeling van hun opleidingen.

1.5. Aanpak en werkwijze

QANU richt zich als *quality assurance agency* in de eerste plaats op de beoordeling van wetenschappelijke bachelor- en masteropleidingen en van onderzoeksinstituten en -programma's. QANU werkt voor de beoordelingen met commissies van *peers*, onafhankelijke wetenschappers, die zijn geselecteerd op basis van hun inhoudelijke deskundigheid, hun reputatie en hun gezag in het desbetreffende wetenschappelijke domein. De meeste wetenschappers komen uit Nederland, maar QANU doet vaak een beroep op Vlaamse wetenschappers, en, waar zinvol en/of nodig, ook op wetenschappers uit andere landen (vooral het Verenigd Koninkrijk, Duitsland, Frankrijk, de Scandinavische landen en de Verenigde Staten), al dan niet met een Nederlandse achtergrond.

QANU stelt ter ondersteuning van de commissies projectleiders beschikbaar die fungeren als procescoördinator en secretaris. De meeste projectleiders van QANU hebben in het verleden aan een universiteit gewerkt en zijn vertrouwd met de academische en wetenschappelijke mores. Alle projectleiders hebben ruime ervaring met het beoordelen van wetenschappelijke opleidingen en onderzoeksprogramma's.

QANU streeft er bij haar onderwijsvisities naar om, in lijn met het beleid van de gezamenlijke universiteiten (verenigd in de VSNU) en van de overheid, gelijksoortige opleidingen gezamenlijk te beoordelen ('clusterbeoordeling'). Deze aanpak bevordert de onderlinge vergelijkbaarheid van de beoordelingen en biedt de mogelijkheid om 'best practices' te identificeren.

QANU volgt bij de beoordeling van wetenschappelijke bachelor- en masteropleidingen de relevante kaders van de Nederlands-Vlaamse Accreditatie Organisatie (NVAO). QANU baseert zich bij de beoordeling van wetenschappelijke onderzoeksprogramma's op het *Standard Evaluation Protocol 2009-2015. Protocol for Research Assessment in the Netherlands*, opgesteld door de VSNU, de Koninklijke Nederlandse Akademie van Wetenschappen (KNAW) en de Nederlandse Organisatie voor Wetenschappelijk Onderzoek (NWO) en geactualiseerd in 2010.

2. ONTWIKKELINGEN IN 2013

2.1. Veranderingen in het bestuur van QANU

De samenstelling van het bestuur van QANU heeft in 2013 een aantal wijzigingen ondergaan. Prof. ir. K.F. (Karel) Wakker heeft in 2013 afscheid genomen als bestuurslid. Prof. Wakker was vice-voorzitter van het bestuur vanaf de oprichting van QANU op 3 februari 2004. Door het vertrek van prof. Wakker werd de functie van vice-voorzitter van het bestuur vacant. Het bestuur heeft in zijn vergadering van 26 juni 2013 prof. dr. J.W. (Jaap) Zwemmer gekozen als nieuwe vice-voorzitter.

Prof. dr. A.C. (Arie) Nieuwenhuijzen Kruseman, onder meer voormalig Rector Magnificus van de Universiteit Maastricht, trad met ingang van 3 februari 2013 aan als nieuw bestuurslid. Drs. P.M.M. (Paul) Rullmann, in het verleden onder meer lid van het College van Bestuur van de Technische Universiteit Delft, is met ingang van 3 augustus 2013 lid van het bestuur.

2.2. Het accreditiestelsel in Nederland

Voor het overgrote deel van de onderwijsvisitaties die QANU in 2013 heeft uitgevoerd, fungeerde het *Beoordelingskader voor de beperkte opleidingsbeoordeling* van de NVAO als uitgangspunt. Dit kader is een onderdeel van het accreditiestelsel voor het hoger onderwijs in Nederland dat in 2011 is ingevoerd. Dit stelsel kent twee belangrijke elementen: de instellingstoets kwaliteitszorg en de opleidingsbeoordeling. De opleidingen van instellingen die met goed gevolg een instellingstoets hebben doorlopen (of zo'n instellingstoets hebben aangevraagd) worden vanaf 2011 beoordeeld op basis van het beoordelingskader voor de beperkte opleidingsbeoordeling. Voor de beoordeling van opleidingen van instellingen die niet voor die toets zijn geslaagd (of die geen instellingstoets hebben aangevraagd) wordt gebruik gemaakt van het beoordelingskader voor de uitgebreide opleidingsbeoordeling.

In het nieuwe accreditiestelsel zijn instellingen niet langer verplicht om een externe organisatie in te schakelen voor de beoordeling van een opleiding. Zij kunnen de beoordeling zelf organiseren en zelf een commissie samenstellen en een secretaris aanzoeken. De leden van een visitatiecommissie en de secretaris van een commissie moeten wel onafhankelijk zijn. In alle gevallen moet de NVAO instemmen met de samenstelling van de commissie. Hoewel de plaats van QANU in het systeem van externe kwaliteitszorg door de invoering van het nieuwe stelsel in 2011 wezenlijk is veranderd, is de praktijk van onderwijsvisitaties niet ingrijpend gewijzigd. Universiteiten blijven voor het overgrote deel van hun visitaties een beroep doen op QANU en vragen QANU in de meeste gevallen ook om namens hen de visitatiecommissies samen te stellen.

In november 2012 heeft de Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap een voorstel voor een wijziging van de WHW aan de Tweede Kamer voorgelegd (de Wet versterking kwaliteitswaarborgen hoger onderwijs) dat beoogt de kwaliteit van het hoger onderwijs beter te waarborgen en het arsenaal van handhavingsinstrumenten uit te breiden. De voorgestelde maatregelen hebben onder meer betrekking op het vormen van clusters van opleidingen ('visitatiegroepen') ten behoeve van clusterwijze visitaties (en accreditaties), de manier waarop leden van visitatiecommissies benoemd worden (de NVAO benoemt de leden) en de inrichting van de beoordelingskaders (het gerealiseerde eindniveau en de wijze van examinering vormen niet langer samen één standaard, maar worden separaat beoordeeld).

De minister heeft bij de invoering van het nieuwe stelsel toegezegd dat er binnen enkele jaren een evaluatie van het functioneren van het stelsel zal worden uitgevoerd. In de eerste helft van 2013 hebben de NVAO, de Inspectie van het Onderwijs en de Algemene Rekenkamer onderzoek gedaan naar het functioneren van het stelsel.

Op 5 februari 2013 heeft minister Bussemaker de Tweede Kamer laten weten dat zij het wetsvoorstel Versterking kwaliteitswaarborgen hoger onderwijs op een aantal punten wilde herzien en na de zomer van 2013 in de Kamer wilde behandelen, omdat zij dan de uitkomsten van de evaluaties van het nieuwe accreditatiestelsel in de behandeling kon betrekken.

Op 12 september 2013 heeft de minister de Kamer een beleidsreactie gestuurd, waarin zij reageert op de uitkomsten van de evaluaties van het accreditatiestelsel. De verslagen van de evaluaties van de NVAO, de Inspectie van het Onderwijs en de Algemene Rekenkamer zijn openbaar gemaakt op de dag dat de minister de beleidsreactie verstuurd. De minister heeft ook een rapport van de WRR uit 2012 over het toezicht in het hoger onderwijs en het rapport van de visitatiecommissie die de NVAO in juni 2012 heeft beoordeeld, betrokken bij het opstellen van haar beleidsreactie.

In haar beleidsreactie schrijft de minister dat uit de evaluatierapporten het beeld naar voren komt dat het nieuwe accreditatiestelsel goed functioneert en zich in de gewenste richting ontwikkelt: scherpere beoordelingen en meer aandacht voor de inhoud in plaats van procedures. Het stelsel kan rekenen op een breed draagvlak en het timmermansoog van de professional krijgt een grotere rol binnen het accreditatieproces. Dat neemt niet weg dat er ook verbeterpunten zijn. Aan de hand van de belangrijkste aandachtspunten uit de evaluatierapporten gaat de minister onder meer in op de ervaren administratieve lastendruk, het effect van de beperkte opleidingsbeoordeling, de ruimte voor maatwerk en flexibiliteit en de werkwijze van de NVAO.

De lastendruk bij instellingen is voor de minister het belangrijkste aandachtspunt. Zij wil die lastendruk verlagen. Zij denkt daarbij ten dele aan *quick wins*, acties die op de korte termijn leiden tot resultaat. Zij vindt ook dat de consistentie van beoordelingen moet worden versterkt. De minister wil nog meer toe naar een stelsel waarin verdiend vertrouwen wordt beloond. Waar er verdiend vertrouwen is, kan en moet zich dat ook uitbetalen in proportioneel toezicht en beperktere accreditatie. De minister stelt vast dat in het vernieuwde stelsel de aandacht voor het gerealiseerde eindniveau vergroot is, maar dat dat ook risico's met zich meebrengt. Zij wil, zeker in het geval van praktisch georiënteerde opleidingen, geen te sterke focus op de eindwerkstukken.

De minister is voornemens om de maximale termijn voor een herstelperiode te verruimen naar twee jaar. Zo krijgt het stelsel de beoogde flexibiliteit zonder afbreuk te doen aan de kwaliteit van het onderwijs. De minister is niet van plan om de bevoegdheden van de NVAO te verruimen of de bestuurlijke afspraken als instrument in de wet op te nemen. Zij vindt het cruciaal dat de instellingen het eigenaarschap voor het samenstellen van de commissies houden. Zij wijst erop dat de evaluaties laten zien dat de onafhankelijkheid van commissies al goed geborgd is en dat de één-op-één-relatie tussen beoordelaar en beoordeelde door de invoering van clustergewijze visitatie niet meer aan de orde is. Daarom wil zij benoeming van commissies van deskundigen door de NVAO beperken tot situaties waarin instellingen niet tot overeenstemming komen over de keuze van de deskundigen.

In het wetsvoorstel Versterking kwaliteitswaarborgen hoger onderwijs wordt de minister de bevoegdheid toegekend om over te gaan tot verlenging van de accreditatietermijn en de termijn voor toets nieuwe opleiding. Deze termijn kan zij gebruiken om in dit verband piekbelasting te voorkomen en clustergewijze visitatie te faciliteren.

De Tweede Kamer heeft op 30 september 2013 het wetsvoorstel en de beleidsreactie van de minister besproken. De aanwezige kamerleden spraken in meerderheid hun steun uit voor het wetsvoorstel en de voorgestelde aanpassingen. Enkele kamerleden dienden moties in. In de motie van Rog (CDA), mede ondertekend door Mohandis (PvdA), Duisenberg (VVD) en Van Meenen (D66) wordt de regering verzocht te onderzoeken hoe de administratieve lasten van het accreditatiestelsel substantieel kunnen worden verlaagd en pilots te starten die erop gericht zijn concrete vermindering van deze lastendruk te kunnen realiseren. In de motie van Duisenberg (VVD) en Mohandis (PvdA) wordt de regering verzocht om, in overleg met de NVAO, te bezien hoe de opleidingscommissies explicieter een plaats kunnen krijgen in zowel de instellingstoets als in het kader voor de opleidingsaccreditatie. Op 17 oktober jl. hebben de stemmingen over het wetsvoorstel en de ingediende moties plaatsgevonden. Het wetsvoorstel is aangenomen, de hierboven genoemde moties ook. In november 2013 heeft ook de Eerste Kamer ingestemd met de wetswijziging. De wijziging zal in de loop van 2014 worden geïmplementeerd.

Het oorspronkelijke wetsvoorstel Versterking kwaliteitswaarborgen hoger onderwijs zou een aantal ingrijpende gevolgen voor de positie en werkwijze van QANU hebben gehad, maar de onderdelen die het verst strekten zijn na de beleidsreactie van de minister uit het voorstel verdwenen. QANU zal ook in de toekomst zelf afspraken met universiteiten kunnen maken en uitbetalingen aan commissieleden kunnen doen. Het invoeren van visitatiegroepen heeft vooral consequenties voor het hbo, nauwelijks voor het wo. De wetswijziging biedt openingen om de zo noodzakelijke spreiding van visitaties te bereiken en de pieken en de dalen waar QANU periodiek mee te maken heeft, voor een belangrijk deel op te heffen.

2.3. Uitgevoerde onderwijsvisitaties en onderzoeksbeoordelingen

QANU heeft in 2013 in het kader van 28 onderwijsvisitaties 95 beoordelingsrapporten afgerond waarin in totaal 287 opleidingen werden beschreven. Een deel van deze visitaties was al in 2012 van start gegaan, een ander deel loopt door tot in 2014.

De omvang van de onderwijsvisitaties varieerde zoals gebruikelijk sterk: van visitaties van één enkele, in Nederland unieke opleiding (zoals de Erasmus Mundus-masteropleiding Bioethics van de Radboud Universiteit Nijmegen of de bacheloropleiding Automotive Technology van de Technische Universiteit Eindhoven) tot omvangrijke visitaties waarin (bijna) alle opleidingen in een bepaalde discipline in Nederland werden beoordeeld (zoals de visitatie van de opleidingen Theologie en Religiewetenschappen, in het kader waarvan 30 opleidingen van tien instellingen werden beoordeeld, of de visitatie van de opleidingen Informatica, 20 opleidingen van acht instellingen). Zeven commissies hebben in 2013 een *state of the art*-rapport afgerond. Het vijfde hoofdstuk van dit Jaarverslag bevat meer informatie over deze *state of the art*-rapporten.

QANU heeft daarnaast in 2013 in het kader van 10 onderzoeksbeoordelingen 16 rapporten afgerond waarin in totaal 88 onderzoeksprogramma's worden beschreven. Ook voor de onderzoeksbeoordelingen geldt dat een deel al in 2012 van start was gegaan en een deel doorloopt in 2014.

QANU beoordeelde in sommige gevallen één of enkele programma's van één instituut (bijvoorbeeld een programma van de Eindhoven School of Education van de Technische Universiteit Eindhoven) en in andere gevallen een groot aantal programma's binnen dezelfde discipline van meerdere instellingen (bijvoorbeeld de beoordeling Philosophy, in het kader waarvan de commissie 19 programma's van acht instellingen beoordeelde).

2.4. Overige werkzaamheden binnen Nederland

QANU voert, naast haar 'kernactiviteiten' die hierboven kort beschreven zijn, ook andere werkzaamheden uit. Het gaat daarbij steeds om werkzaamheden waarin een beroep wordt gedaan op de kennis en expertise die QANU's projectleiders hebben op het gebied van de interne en externe kwaliteitszorg. QANU voert bijvoorbeeld in opdracht van het College Deskundigheid Financiële Dienstverlening (CDFD) beoordelingen uit van exameninstellingen die examens afnemen die vallen onder de Wet op het financieel toezicht (Wft). QANU heeft in 2013, op verzoek van de Orde van Advocaten, een bijdrage geleverd aan de beoordeling van aanbieders die onderwijs in het kader van de vernieuwde Beroepsopleiding Advocaten willen verzorgen. Daarnaast verzorgt QANU onder meer workshops en trainingen voor faculteiten en opleidingen die bezig met de voorbereidingen op een visitatie en ondersteunt QANU opleidingen bij het organiseren en uitvoeren van proefvisitaties of bij het samenstellen van een dossier voor een Toets Nieuwe Opleiding (TNO) door de NVAO. Hoofdstuk 7 van dit verslag bevat een overzicht van de overige werkzaamheden die QANU in 2013 binnen Nederland heeft uitgevoerd.

2.5. Internationale activiteiten

QANU neemt sinds 2010 deel aan verschillende TEMPUS-projecten:

- Promoting Internationalization and Comparability of Quality Assurance in Higher Education (PICQA), dat zich richt op de verbetering van de interne en externe kwaliteitszorg in het hoger onderwijs in Armenië en Georgië.
- Qualification Frameworks In Central Asia: Bologna-based Principles and Regional Coordination (QUADRIGA), dat zich onder meer richt op het opzetten van nationale comité's voor kwalificatieraamwerken in de deelnemende landen en op het verbeteren van nationale richtlijnen met betrekking tot het gebruik van kwalificatieraamwerken;
- Informatics and Management: Bologna-style Qualification Frameworks (INARM), dat zich richt op het verbeteren van het hoger onderwijs in Rusland, Oekraïne en Armenië door sectorale kwalificatieraamwerken te ontwikkelen voor informatica en management en door de kwaliteit, de consistentie en de relevantie van de kwalificatieraamwerken te bevorderen.
- Enhancing Albanian System Of Quality Assurance In Higher Education: Application Of The Process- and Outcome-Based Methodology (ENCHASE), dat tot doel heeft het systeem van kwaliteitszorg in het hoger onderwijs in Albanië te versterken door onder meer een algemeen kader en een uniform systeem van kwaliteitszorg in Albanië te ontwikkelen.

QANU onderhoudt daarnaast contacten met verschillende buitenlandse zusterorganisaties, zoals de Cel Kwaliteitszorg van de Vlaamse Interuniversitaire Raad, de VLIR (nu onderdeel van de Cel Kwaliteitszorg van de Vlaamse Universiteiten en Hogescholen Raad, de VLUHR).

3. BESTUURSACTIVITEITEN

3.1. Vergaderingen van het bestuur

Het bestuur van QANU heeft in 2013 vier keer vergaderd: op 24 april, 26 juni, 23 oktober en 11 december. De vergaderingen van het bestuur van QANU kennen een aantal vaste agendapunten: het te voeren beleid (mede naar aanleiding van de invoering van het nieuwe accreditatiestelsel), besprekingen van projectoverzichten en -resultaten, bespreking en vaststelling van financiële rapportages en begrotingen. Zo stonden onder meer op de agenda:

- de toekomststrategie van QANU, de Jaarrekening en het Jaarverslag (op 24 april);
- de toetsing door het bestuur van recente QANU-rapporten, de samenstelling van en de taakverdeling binnen het bestuur (op 26 juni);
- de inrichting van het accreditatiestelsel, de financiële kaderstelling voor 2014 (op 23 oktober);
- de begroting voor 2014, de toetsing door het bestuur van recente QANU-rapporten en de bespreking van het standpunt van QANU over belangrijke aspecten van het accreditatiestelsel (op 11 december).

3.2. Besprekingen met de Colleges van Bestuur van universiteiten in Nederland

Sinds 2004 voert een delegatie van het QANU-bestuur, samen met de QANU-directeur, in principe jaarlijks een informeel overleg met de Colleges van Bestuur (CvB's) van de universiteiten. In 2013 legde het QANU-bestuur de volgende bezoeken af.

30 januari 2013	College van Bestuur Universiteit Maastricht
5 februari 2013	College van Bestuur Universiteit van Amsterdam
11 februari 2013	College van Bestuur Universiteit Utrecht
18 februari 2013	College van Bestuur Rijksuniversiteit Groningen
7 maart 2013	College van Bestuur Universiteit van Tilburg
3 juni 2013	College van Bestuur Universiteit Leiden
12 september 2013	College van Bestuur Radboud Universiteit Nijmegen
30 september 2013	College van Bestuur Vrije Universiteit Amsterdam
29 oktober 2013	College van Bestuur Open Universiteit Nederland
2 december 2013	College van Bestuur Erasmus Universiteit Rotterdam

Tijdens de gesprekken met de Colleges van Bestuur komen onder meer de volgende onderwerpen aan de orde:

- ervaringen met recente door QANU uitgevoerde visitaties;
- ervaringen met en oordelen over de door QANU gehanteerde aanpak en werkwijze;
- recente ontwikkelingen met betrekking tot het stelsel van externe kwaliteitszorg in Nederland;
- internationalisering;
- de samenstelling van commissies;
- de kwaliteit van zelfevaluatie-rapporten.

4. ONDERWIJSVISITATIES

QANU heeft in het verslagjaar 2013 rapporten afgerond in het kader van de hieronder genoemde onderwijsvisitaties. De bezoeken in het kader van deze onderwijsvisitaties vonden soms al in 2012 plaats.

- De visitatiecommissie Sociologie onder leiding van prof. dr. J.L. Peschar voltooide haar rapport over twee opleidingen van de Vrije Universiteit Amsterdam.
- De visitatiecommissie Erasmus Mundus Bioethics onder leiding van prof. dr. I.D. de Beaufort voltooide haar rapport over één opleiding van de Radboud Universiteit Nijmegen.
- De visitatiecommissie Regiostudies onder leiding van prof. dr. A. Wouters voltooide rapporten over 20 opleidingen van de Vrije Universiteit Amsterdam, de Universiteit van Amsterdam, de Radboud Universiteit Nijmegen, de Universiteit Utrecht en de Rijksuniversiteit Groningen.
- De visitatiecommissie Geschiedenis, Internationale Betrekkingen en Europese Studies onder leiding van prof. dr. M.J. Schwegman voltooide rapporten over 20 opleidingen van de Erasmus Universiteit Rotterdam, de Universiteit Leiden, de Universiteit Utrecht, de Radboud Universiteit Nijmegen, de Rijksuniversiteit Groningen en de Universiteit van Amsterdam.
- De visitatiecommissie Health Professions Education onder leiding van prof. dr. J. van Tartwijk voltooide haar rapport over één opleiding van de Universiteit Maastricht.
- De visitatiecommissie Communicatie- en Informatiewetenschappen en Mediastudies onder leiding van prof. dr. J. Baetens voltooide rapporten over 21 opleidingen van de Radboud Universiteit Nijmegen, de Universiteit Utrecht, de Universiteit Leiden, de Rijksuniversiteit Groningen, de Universiteit van Amsterdam, de Universiteit van Tilburg, de Universiteit Maastricht, de Vrije Universiteit Amsterdam en de Erasmus Universiteit Rotterdam.
- De visitatiecommissie Kunst en Cultuur onder leiding van prof. dr. B. Verschaffel voltooide rapporten over 37 opleidingen van de Rijksuniversiteit Groningen, de Radboud Universiteit Nijmegen, de Vrije Universiteit Amsterdam, de Universiteit Utrecht, de Universiteit van Amsterdam, de Erasmus Universiteit Rotterdam, de Open Universiteit Nederland, de Universiteit van Tilburg, de Universiteit Maastricht en de Universiteit Leiden.
- De visitatiecommissie Biomedische wetenschappen onder leiding van prof. dr. F.G.M. Kroese voltooide haar rapport over twee opleidingen van de Universiteit Leiden.
- De visitatiecommissie Organiseringswetenschap onder leiding van prof. dr. A.M. Sorge voltooide rapporten over 7 opleidingen van de Universiteit van Tilburg.
- De visitatiecommissie Aardwetenschappen onder leiding van prof. dr. M.A. Herber voltooide rapporten over vijf opleidingen van de Vrije Universiteit Amsterdam en de Technische Universiteit Delft.

- De visitatiecommissie Technische bedrijfskunde onder leiding van prof. dr. ir. H. Hellendoorn voltooide haar rapport over twee opleidingen van de Rijksuniversiteit Groningen.
- De visitatiecommissie Theologie en Religiewetenschappen onder leiding van prof. dr. D. Hutsebaut voltooide rapporten over 30 opleidingen van de Universiteit van Amsterdam, de Universiteit van Tilburg, de Theologische Universiteit Apeldoorn, de Universiteit Leiden, de Radboud Universiteit Nijmegen, de Theologische Universiteit Kampen, de Universiteit Utrecht, de Vrije Universiteit Amsterdam, de Protestantse Theologische Universiteit en de Rijksuniversiteit Groningen.
- De visitatiecommissie Humanistiek onder leiding van prof. dr. P. Schotsmans voltooide haar rapport over twee opleidingen van de Universiteit voor Humanistiek.
- De visitatiecommissie Sociale Geografie onder leiding van prof. dr. H.F.L. Ottens voltooide haar rapport over drie opleidingen van de Universiteit van Amsterdam.
- De visitatiecommissie Criminal Law and Criminology onder leiding van prof. L.M. Moerings, LL.M. voltooide haar rapport over één opleiding van de Rijksuniversiteit Groningen.
- De visitatiecommissie Geneeskunde onder leiding van prof. dr. H.F.P. Hillen voltooide haar rapport over twee opleidingen van de Universiteit Leiden.
- De visitatiecommissie Automotive Technology onder leiding van Ir. L.J.J. Kusters MSc voltooide haar rapport over één opleiding van de Technische Universiteit Eindhoven.
- De visitatiecommissie Kunstmatige Intelligentie onder leiding van prof. dr. drs. L.J.M. Rothkrantz voltooide rapporten over veertien opleidingen van de Universiteit Maastricht, de Rijksuniversiteit Groningen, de Universiteit van Amsterdam, de Universiteit Utrecht, de Vrije Universiteit Amsterdam en de Radboud Universiteit Nijmegen.
- De visitatiecommissie Bedrijfskunde onder leiding van prof. dr. Th.M.M. Verhallen voltooide rapporten over twaalf opleidingen van de Radboud Universiteit Nijmegen, de Open Universiteit Nederland, de Universiteit van Amsterdam, de Universiteit van Tilburg en de Vrije Universiteit Amsterdam.
- De visitatiecommissie Milieuwetenschappen onder leiding van prof. W.A. Hafkamp voltooide rapporten over elf opleidingen van de Radboud Universiteit Nijmegen, Wageningen Universiteit, de Open Universiteit Nederland, de Vrije Universiteit Amsterdam, de Universiteit Utrecht en de Rijksuniversiteit Groningen.
- De visitatiecommissie Affective Neurosciences onder leiding van prof. dr. A.J.W. van der Does voltooide haar rapport over één opleiding van de Universiteit Maastricht.
- De visitatiecommissie Informatica onder leiding van prof. dr. J. Paredaens voltooide rapporten over 20 opleidingen van de Technische Universiteit Delft, de Open Universiteit Nederland, de Radboud Universiteit Nijmegen, de Vrije Universiteit Amsterdam, de Universiteit van Amsterdam, de Technische Universiteit Eindhoven, de Universiteit Utrecht en de Universiteit Twente.

- De visitatiecommissie Archeologie onder leiding van prof. dr. P. van Dommelen voltooide rapporten over acht opleidingen van de Universiteit Leiden, de Rijksuniversiteit Groningen, de Universiteit van Amsterdam en de Vrije Universiteit Amsterdam.
- De visitatiecommissie Liberal Arts and Sciences AUC onder leiding van prof. dr. D. Breimer voltooide haar rapport over één opleiding van de Universiteit van Amsterdam en de Vrije Universiteit Amsterdam.
- De visitatiecommissie Technische Geneeskunde onder leiding van prof. dr. H.F.P. Hillen voltooide haar rapport over twee opleidingen van de Universiteit Twente.
- De visitatiecommissie Wijsbegeerte van een bepaald wetenschapsgebied onder leiding van prof. dr. W. Callebaut voltooide haar rapport over één opleiding van de Universiteit van Amsterdam.
- De visitatiecommissie Taal- en Letterkunde onder leiding van prof. dr. Th.L. D'haen voltooide rapporten over 52 opleidingen van de Universiteit Utrecht, de Vrije Universiteit Amsterdam, de Universiteit van Amsterdam, de Rijksuniversiteit Groningen en de Radboud Universiteit Nijmegen.
- De visitatiecommissie Wiskunde onder leiding van prof. dr. F.J. Keune voltooide rapporten over acht opleidingen van de Technische Universiteit Delft, de Radboud Universiteit Nijmegen, de Universiteit Twente en de Universiteit Utrecht.

5. STATE OF THE ART-RAPPORTEN

QANU biedt instellingen de gelegenheid om in het kader van een clustervisitatie een commissie te vragen een *state of the art*-rapport te schrijven. Dat is een rapport over de stand van zaken in het universitair onderwijs in een discipline in Nederland. Een *state of the art*-rapport is een afzonderlijk rapport dat geen deel uitmaakt van de beoordelingsrapporten die een commissie produceert. Het speelt geen rol in de procedure die leidt tot heraccreditatie van een opleiding. De instellingen kunnen een commissie vragen om in te gaan op specifieke onderwerpen, vragen of problemen.

QANU hanteert het uitgangspunt dat *state of the art*-rapporten openbaar zijn, maar publiceert de rapporten pas wanneer alle betrokken instellingen daarmee expliciet hebben ingestemd.

In het verslagjaar 2013 zijn in het kader van de volgende clustervisitaties *state of the art*-rapporten afgerond:

- Psychologie;
- Criminologie;
- Sociologie;
- Communicatiewetenschap;
- Onderwijskunde;
- Scheikunde.

Hierna worden enkele belangrijke bevindingen uit deze *state of the art*-rapporten weergegeven.

Psychologie

De commissie Psychologie heeft vastgesteld dat alle opleidingen aan de criteria voor basiskwaliteit voldoen. De herhaalde visitaties, de achtereenvolgende herformuleringen van het referentiekader door de Kamer Psychologie en de ambities van de opleidingen Psychologie lijken ertoe te hebben geleid dat alle opleidingen in 2012 niet alleen minimaal aan de eisen voldoen, maar in het algemeen ook op verschillende aspecten veel beter georganiseerd zijn qua programma en uitvoering dan voorheen. In het bijzonder valt op dat er veel instellingen helderder leerlijnen expliciet hebben geformuleerd in de lijn van de geformuleerde doelstellingen. Doelstellingen, de transparantie van programma's, eisen aan studenten, leerlijnen, toetscriteria, toetsprocedures: dit alles is evident verbeterd.

In de afstudeerrichtingen in de eenjarige masterprogramma's zijn alle traditionele opties terug te vinden: *Klinische en gezondheidspsychologie*, waarbij men zich meestal voorbereidt op een plaats in de GZ-opleiding of tot de Psychotherapeut-opleiding die tot BIG-registratie leiden; *Kinder- en jeugdpsychologie* of *Ontwikkelingspsychologie*, waar ook in veel gevallen de BIG-registratie wordt nagestreefd; *Sociale psychologie en organisatiepsychologie*, gericht op toepassingen in maatschappelijke organisaties en in het bedrijfsleven; *Cognitieve psychologie of functieleer*, die toegespitst wordt op toepassingen op allerlei gebied en ten slotte *Methodenleer en statistiek*. De masterprogramma's worden weliswaar niet altijd benoemd zoals hierboven aangegeven, maar onder de nieuwe vlag gaat vrijwel steeds de traditionele lading schuil. In veel gevallen worden daarnaast bijzondere opties aangeboden die samenhangen met belangrijke zwaartepunten van de universiteit. In alle afstudeerrichtingen speelt vanzelfsprekend de wetenschappelijke en praktische *couleur locale* een grote rol.

Voor studenten kan de diversiteit van masterprogramma's aantrekkelijk zijn. De commissie heeft echter vastgesteld dat weinig studenten na hun bachelor kiezen voor een master aan een andere universiteit. Meer kennis over oriëntatie en kwaliteit van programma's kan de mobiliteit van studenten wellicht bevorderen.

De commissie is zeer positief over de docenten die verbonden zijn aan de psychologieopleidingen in Nederland. Ze zijn betrokken, enthousiast, functioneren over het algemeen heel goed en er vindt steeds meer didactische scholing plaats, wat de kwaliteit van docenten in de toekomst nog meer zal vergroten. Ook valt op dat in praktisch alle opleidingen de docenten direct betrokken zijn bij vernieuwingen in het onderwijs. Op de meeste universiteiten wordt de scholing van docenten op didactisch gebied en voor het ontwikkelen van toetsen systematisch ter hand genomen. Er zijn wel verschillen op te merken in de hoeveelheid tijd die docenten (mogen) besteden aan onderwijs ten opzichte van onderzoek. Bij één opleiding is er bijvoorbeeld een relatief hoge onderwijslast van 73%, terwijl dat bij een andere opleiding slechts 45% is. Ook de staf-studentratio verschilt flink per opleiding. De commissie heeft sommige opleidingen onder de aandacht gebracht dat men een relatief laag aantal docenten heeft, terwijl andere opleidingen beschikken over een redelijk ruim docentencorps. Sommige opleidingen kiezen ervoor om tutoren of eerstejaarspracticumbegeleiders in te zetten, die goed worden ondersteund, om te zorgen dat er voldoende staf is. De commissie merkt overigens op dat de inzet van tutoren in enkele gevallen ook is ingegeven door het didactische concept van de desbetreffende instelling.

De landelijk ingevoerde *numerus fixus* heeft er, voor zover de commissie kon nagaan, niet toe geleid dat er op enige universiteit op basis van een overschrijding van het maximaal aantal studenten worden afgewezen.

Criminologie

De commissie Criminologie heeft geconstateerd dat de Nederlandse bachelor- en masteropleidingen in de criminologie allen hebben laten zien dat het leerproces nooit ophoudt en dat dwingt in de ogen van de commissie al bewondering af. In een proces van constante verbeteringen is ook een visitatie vooral een momentopname die voor de sector een set foto's oplevert.

Wanneer dan samengevat zou moeten worden, komt de commissie eenvoudigweg uit op twee vragen: wat valt op in wat bereikt is en wat beveelt de commissie aan vanuit haar ervaringen als *peer panel* voor de nabije of verdere toekomst? Op de eerste vraag kan hier het volgende geantwoord worden. De vier instellingen zijn erin geslaagd adequate programma's te ontwikkelen die in de internationale benchmark goed meedoen. Bovendien is de interactie met het criminologisch onderzoek daadwerkelijk aanwezig, natuurlijk met name in de master, maar daar niet alleen. Het lukt de universiteiten om wetenschappers met een hart voor goed onderwijs aan de opleidingen te verbinden. De veranderingsgezindheid is aanwezig, al wil de commissie de opleidingsbesturen op het hart binden daarvan met verstand gebruik te maken. Er moet tijd voor consolidatie en verankering zijn. Dat appel weerhoudt de commissie er echter niet van ook een paar punten op de agenda van de sector te plaatsen.

Als de commissie overziet wat er te doen staat, is het eerste trefwoord: samen ontwikkelen. Er leven bij de opleidingen verschillende wensen en verwachtingen voor de nabije toekomst die de commissie tot die aanbeveling hebben gebracht en die zij niet allemaal herhaalt in haar *state of the art*-rapport. Een profilering van de verschillende opleidingen bij de te verwachten effecten van

een krimpend beroepsperspectief kan met name slagen als de instellingen een paar stappen terug doen op het pad van de gescheiden ontwikkeling in de bachelorfase. Per instelling een eigen criminologische researchmaster lijkt moeilijk haalbaar en is gelet op de schaal in Nederland minder wenselijk. Als de sector keuze wil bieden, is afstemming over een palet van herkenbare masterprogramma's wellicht een haalbare kaart, waarin dan alle afgestudeerden van de bacheloropleidingen uit het land probleemloos zouden moeten kunnen acteren.

Een tweede punt op de agenda zou wat de commissie betreft de invulling van het concrete onderwijs betreffen. De commissie is positief over de programma's, maar zou in aansluiting bij de vorige visitatiecommissie ervoor willen pleiten om de ethische of kritische reflectie op de criminologische praktijk nadrukkelijker te positioneren. Verder zou een onderlinge bevruchting op het punt van de integratie van de deeldisciplines een goede oogst kunnen geven voor de afzonderlijke opleidingen. Vervolgens beveelt de commissie aan om – bij voorkeur gezamenlijk – te inventariseren wat in de huidige praktijk de beste manier is om het eindniveau van de bacheloropleidingen te demonstreren, gegeven dat het bachelordiploma hoofdzakelijk functioneert als toelatingsbewijs tot een masteropleiding. Tenslotte zou de sector de studenten en alumni een dienst bewijzen als in samenspraak met het afnemend beroepenveld gewerkt wordt aan een heldere positionering van de Nederlandse criminoloog in de samenleving.

Sociologie

De commissie Sociologie is van oordeel dat de kwaliteit van de sociologieopleidingen sinds de vorige visitatie verder is verbeterd. De sociologieopleidingen zijn intern samenhangender geworden en de sociologie heeft als relatief kleine discipline binnen de bachelor-masterstructuur duidelijk een eigen identiteit behouden. Nu het bestaan en voortbestaan van de sociologieopleidingen is verankerd, ontstaat voor de nabije toekomst de ruimte de onderlinge verschillen tussen de opleidingen duidelijker te profileren.

De commissie heeft vastgesteld dat de huidige Nederlandse sociologieopleidingen in Nederland, hoezeer ze ook van elkaar verschillen, zich kenmerken door een sterke en toegenomen nadruk op de vorming van studenten tot competente sociaal-wetenschappelijk onderzoekers. Maar in en door deze ontwikkeling is de behandeling van sociologische theorieën enigermate in de verdrukking gekomen. Zo is de bestudering van klassieke sociologische werken als verplichte tentamenliteratuur geheel in onbruik geraakt. Voor zover oorspronkelijke teksten van klassieke auteurs deel uitmaken van tentamenstof, betreft het slechts fragmenten. Van theorieën wordt voornamelijk kennis genomen door middel van summier samenvattingen, in overzichtswerken of bij de bespreking van bepaalde empirische problemen.

De commissie meent echter dat theorieën niet alleen ten dienste van onderzoek staan, maar ook bijdragen aan de intellectuele vorming tot socioloog. Waar in het kader van de eerste optie gekozen is voor een bepaald theoretisch perspectief, hoeft dat nog niet te betekenen dat uitsluitend theorieën behandeld worden die binnen dat perspectief passen; het is van belang juist ook andere theorieën aan bod te laten komen die het gekozen perspectief in een kritisch licht kunnen stellen. Van een afgestudeerde masterstudent in de sociologie mag verwacht worden dat deze enige kennis heeft van een breed spectrum van klassieke en moderne sociologische theorieën en inzicht heeft in de wijze waarop deze zich tot elkaar verhouden. In de huidige Nederlandse sociologieopleidingen wordt dit doel naar de indruk van de commissie doorgaans onvoldoende gerealiseerd.

De commissie vraagt zich af of de opleidingsprogramma's voldoende aandacht (kunnen) geven aan vorming in een traditie die in Oost-Europa wel met de term *intelligentsia* wordt aangeduid. In het domeinspecifiek referentiekader worden hoge doelstellingen – en verwachtingen – geformuleerd. Daarbij vallen termen op als kritische reflectie, op verantwoorde wijze onderzoeken en adviseren, waarden en normen, professionaliteit en beroepspraktijk. In de context van de gevisiteerde opleidingen en de dagelijkse realiteit van een vierjarige (drie plus één) studie, rijst de vraag waar en hoe die doelstellingen in de programma's een plaats hebben.

Studenten in de sociologie zullen immers – in hun studie, maar vooral daarna – te maken krijgen met vele bronnen van informatie (wetenschappelijke literatuur, maar ook krant, tv en internet), waarvan de waarde niet altijd goed is te schatten. Hebben ze daarvoor een attitude van *educated guess* kunnen ontwikkelen? Kunnen zij maatschappelijke ontwikkelingen, politieke actualiteit en trends enigszins op waarde schatten? Hebben studenten geleerd om in de media gepresenteerd sociaal-wetenschappelijk onderzoek te plaatsen, op kwaliteit te beoordelen en daarover een standpunt te verdedigen?

Het eerste optimistische antwoord op deze vragen zou kunnen luiden, dat dit nu reeds in de opleidingen een (prominente) plaats heeft. Soms gebeurt dat in bepaalde vakken, soms bij bepaalde docenten en meestal cross-curriculair, dwars door alle vakken heen. Het tweede optimistische antwoord is dat dit inderdaad relevante vragen zijn, waarop de studies in de sociologie zich de komende periode gaan richten. Dan zou bij een volgende visitatie kunnen blijken in hoeverre de opleidingen daarin slagen.

Communicatiewetenschap

De visitatiecommissie Communicatiewetenschap stelt dat de opleidingen die zij beoordeeld heeft zijn uitgegroeid tot eigenstandige opleidingen, ieder met hun eigen profiel, waarvan de identiteit en zelfstandigheid niet kan worden betwist. De commissie heeft er dan ook vertrouwen in dat deze opleidingen goed in staat zijn de zich aandienende uitdagingen zowel binnen het domein van de communicatie als het ruimere universitaire onderwijs op een goede manier, met oog voor het evenwicht tussen traditie en innovatie, aan te pakken.

Over het algemeen blijken instellingen de opmerkingen en suggesties van vorige visitaties ter harte te hebben genomen. Bij sommigen heeft het een veranderingsdynamiek teweeg gebracht, wat de commissie toejuicht. Tegelijk wil de commissie aandacht vragen voor een weloverwogen veranderingsproces waarin tijd wordt voorzien om dingen te laten groeien en waarin oog is voor het bestendige van wat goed is.

De commissie is van mening dat de communicatiewetenschappelijke opleidingen in Nederland de internationale *peer review* goed kunnen doorstaan. De sterke nadruk op analytisch denken en de actieve kennis van onderzoeksmethoden maakt dat studenten Communicatiewetenschap met een stevige basis de arbeidsmarkt betreden.

Ondanks de bevinding van de commissie dat Communicatiewetenschap in Nederland sterk staat, vertaalt het NVAO-kader dit vaak slechts in een 'voldoende'. Daar waar de opleidingen voor verbetering vatbaar zijn, heeft de commissie alle vertrouwen dat dit zal worden geredieerd, de eerste stappen in die richting zijn reeds genomen.

Tegelijkertijd mogen opleidingen Communicatiewetenschap volgens de commissie niet op hun lauweren rusten, maar moeten ze oog hebben voor de veranderingen in het domein en de ruimere samenleving.

Onderwijskunde

Het *state-of-the-art rapport* beschrijft de bevindingen van de visitatiecommissie Onderwijskunde met betrekking tot de kwaliteit van de opleidingen Onderwijskunde aan vijf Nederlandse universiteiten anno 2012. De commissie beschrijft in haar rapport de stand van zaken en de trends op basis van visitaties van de opleidingen Onderwijskunde die worden aangeboden door de Universiteit van Amsterdam, de Universiteit Utrecht, de Universiteit Twente, de Rijksuniversiteit Groningen en de Open Universiteit Nederland. De vijf instellingen bieden allen een masteropleiding in de Onderwijskunde aan; Amsterdam, Utrecht en Twente op het moment van de visitatie ook een bacheloropleiding. Het belangrijkste doel van het rapport is om op basis van de geobserveerde stand van zaken en trends een antwoord te geven op de vraag of de opleidingen klaar zijn voor de toekomst en aanbevelingen te doen die de opleidingen meer duurzaam kunnen maken. De stand van zaken en de trends worden beschreven aan de hand van een achttal vragen: (1) Waartoe leiden de opleidingen Onderwijskunde op? (2) Welke studenten trekken zij aan? (3) Welke didactische concepten worden gehanteerd? (4) Hoe is de toetsing en beoordeling geregeld? (5) Hoe wordt internationalisering vorm gegeven? (6) Hoe zijn de curricula opgebouwd? (7) Hoe is de kwaliteitszorg geregeld? (8) Hoe toekomstbestendig zijn de opleidingen?

De commissie doet voor elke vraag een aanbeveling:

1. Ontwikkel vanuit een heldere visie en met nauwe betrokkenheid van het werkveld een domeinspecifiek referentiekader dat meer op de toekomst gericht is.
2. Streef naar verbreding van de instroom door de aantrekkelijkheid en toegankelijkheid van de opleiding voor nieuwe doelgroepen te vergroten, zonder daarbij concessies te doen aan de zwaarte van de opleiding.
3. Experimenteer met vernieuwende onderwijsmethoden die zijn gerelateerd aan een geëxpliciteerd didactisch concept en werk hierbij nauw samen met studenten.
4. Werk aan een samenhangend toetsbeleid- en toetsprogramma dat *alignment* vertoont met het onderwijs en voldoende aandacht besteedt aan zowel formatieve als summatieve beoordeling.
5. Ontwikkel een expliciet beleid voor internationalisering; overweeg het aanbieden van een internationale opleiding met een Europees perspectief op de Onderwijskunde.
6. Zorg voor leerlijnen die gericht zijn op centrale aspecten van de latere beroepsuitoefening en monitor studenten op hun voortgang; beperk dit niet tot de academische onderzoeksvaardigheden.
7. Richt kwaliteitszorg ook nadrukkelijk op het niveau van het curriculum en koppel het aan de professionalisering van docenten zodat het *ownership* bij hen blijft liggen.
8. Werk vanuit een toekomstvisie en een daarop aangepast referentiekader aan een eigen onderscheidend profiel, dat zowel de onderwijsinhoud als de didactische en organisatorische aanpak betreft.

Scheikunde

Volgens de commissie Scheikunde biedt het kader voor de beperkte opleidingsbeoordeling door het beperkte aantal standaarden een commissie enige ruimte om eigen accenten te leggen, maar leidt het ook tot beperkingen. De commissie beschouwt de aspecten die beoordeeld moeten

worden onder standaard 3 als het belangrijkste obstakel: het systeem van toetsing en de gerealiseerde eindkwalificaties. Deze twee aspecten zijn in de ogen van de commissie zo verschillend van aard dat een samenvattend oordeel voor standaard 3 eigenlijk niet mogelijk is. Een splitsing van deze aspecten in twee standaarden zou volgens de commissie meer recht doen aan de opleidingen.

De huidige NVAO-richtlijnen omtrent Standaard 3 zijn voor een visitatiecommissie niet gemakkelijk te hanteren met de beperkt beschikbare informatie. De beoordelingsformulieren bevatten onvoldoende informatie en zijn in sommige gevallen niet beschikbaar. Het is ook moeilijk te beoordelen in welke mate de resultaten beschreven in een afstudeerwerk het resultaat zijn van eigen onderzoek van de student en wat de inbreng van de begeleiding is. Informatie omtrent studierendement, tevredenheidsgraad van de promovendi, tevredenheidsgraad vanuit het beroepenveld zouden bijkomende criteria moeten zijn bij de beoordeling van standaard 3

Het algemene oordeel van de commissie is positief: het scheikundeonderwijs aan Nederlandse universiteiten is van een behoorlijk niveau. De faculteitsbesturen zijn zeer betrokken bij onderwijs en docenten spannen zich bijzonder in om de studenten een goede opleiding te bieden. De sterkten die de commissie benadrukt zijn dat (a) bachelor- en mastertheses over het algemeen goed zijn, dat (b) er in de programma's aandacht is voor de samenhang met onderzoek, dat (c) de opleidingen oog hebben voor de gebrekkige doorstroom van de studenten en veel aandacht besteden aan begeleiding van studenten.

Daarnaast wil de commissie ook enkele aspecten naar voren brengen waarvan zij meent dat die in de nabije toekomst aandacht verdienen:

- De instroom in de Scheikundeopleidingen is te laag. De commissie beveelt aan om gecoördineerde landelijke acties te ondernemen om de studie Scheikunde onder de aandacht van vwo-leerlingen te brengen.
- Het rendement van de opleidingen moet omhoog. Recente landelijke maatregelen zoals de invoering van het Bindend Studie Advies en de harde knip tussen bachelor- en masteropleiding zullen een positieve invloed hebben op de doorstroom. Maar ook de Scheikundeopleidingen zelf zullen blijvend aandacht moeten hebben voor de verbetering van de rendementen.
- De kwaliteitswaarborging van tentamens, examens en afstudeerwerken kan nog versterkt worden, in het bijzonder de transparantie en uniformiteit van de beoordelingsformulieren. Landelijke uitwisseling van goede praktijken kan daar een bijdrage aan leveren.
- De commissie beveelt sterk aan om te komen tot verdere samenwerking en afstemming tussen de verschillende instellingen, zodat er optimalisatie van het aanbod aan Scheikunde opleidingen ontstaat, waarbij iedere instelling zijn eigen focus behoudt of verder uitbouwt.

6. ONDERZOEKSBEoordelingen

De volgende paragrafen vermelden de onderzoeksbeoordelingen die door QANU in opdracht zijn uitgevoerd en in het verslagjaar zijn afgerond. De rapporten zijn te vinden op de website van QANU. Omdat de commentaar- en acceptatieprocedures soms veel tijd in beslag nemen, zullen de rapporten van enkele onderzoeksbeoordelingen die in 2013 plaatsvonden, pas in 2014 worden gepubliceerd. De volledige commissiesamenstelling is in de betreffende QANU-rapporten te vinden.

- De visitatiecommissie Eindhoven School of Education onder leiding van prof. dr. J.J.H. van den Akker voltooide haar rapport over één onderzoeksprogramma van de Technische Universiteit Eindhoven.
- De visitatiecommissie Pedagogics onder leiding van prof. dr. L. Verschaffel voltooide haar rapport over 14 onderzoeksprogramma's van zes instellingen: de Universiteit Leiden, de Rijksuniversiteit Groningen, de Universiteit Twente, de Universiteit Utrecht, de Universiteit van Amsterdam en de Vrije Universiteit Amsterdam.
- De visitatiecommissie Tilburg School of Humanities onder leiding van prof. dr. J. Hirschberg voltooide haar rapport over twee onderzoeksprogramma's van de Universiteit van Tilburg.
- De visitatiecommissie Geesteswetenschappen UvA/VU onder leiding van prof. dr. R.W. Boomkens voltooide haar rapport over zes onderzoeksprogramma's van de Universiteit van Amsterdam en de Vrije Universiteit Amsterdam.
- De visitatiecommissies Geesteswetenschappen Universiteit Leiden onder leiding van prof. dr. S. Frühstück, prof. dr. M. Baßler, prof. dr. S. Shennan, prof. dr. A.C.J. Hulk, prof.dr. J. Tollebeek en prof. dr. Michael Stausberg voltooiden hun rapporten over 16 onderzoeksprogramma's van zeven onderzoeksinstituten: Leiden Institute for Area Studies (LIAS), Leiden University Centre for the Arts in Society (LUCAS), Leiden University Academy for Creative and Performing Arts (ACPA), Leiden University Centre for Linguistics (LUCL), Leiden University Institute for History (LUIH), Leiden University Centre for the Study of Religion (LUCSoR) en Archaeology.
- De visitatiecommissie Sanquin immunotherapy onder leiding van prof. C. Kallenberg MD, PhD voltooide haar rapport over vijf onderzoeksprogramma's van Sanquin.
- De visitatiecommissie Philosophy onder leiding van barones S.O. O'Neil CH CBE FRS FBA voltooide haar rapport over 19 onderzoeksprogramma's van acht instellingen: de Technische Universiteit Delft, de Technische Universiteit Eindhoven, de Erasmus Universiteit Rotterdam, de Universiteit Leiden, de Universiteit van Tilburg, de Universiteit Twente, de Universiteit Utrecht en de Vrije Universiteit Amsterdam.
- De visitatiecommissie Donders Institute onder leiding van prof. dr. M.S. Gazzaniga voltooide haar rapport vier onderzoeksprogramma's van de Radboud Universiteit Nijmegen.
- De visitatiecommissie Godgeleerdheid onder leiding van prof. W.T.M. Frijhoff voltooide haar rapport over 18 onderzoeksprogramma's aan zes instellingen: de Theologische Universiteiten Apeldoorn en Kampen, de Protestants Theologische Universiteit, de Vrije

Universiteit Amsterdam, de Universiteit Utrecht, de Tilburg School of Catholic Theology en de Rijksuniversiteit Groningen.

- De visitatiecommissie Erasmus School of History, Culture and Communication onder leiding van prof. dr. H. Van den Bulck voltooide haar rapport over drie onderzoeksprogramma's van de Erasmus Universiteit Rotterdam.

7. OVERIGE WERKZAAMHEDEN EN DIENSTEN

Dit hoofdstuk geeft een beeld van de overige werkzaamheden en diensten die QANU heeft uitgevoerd en die in het verslagjaar zijn afgerond.

Proefaudits instellingstoets kwaliteitszorg UvA en VU

QANU heeft in december 2012 en in januari 2013 op verzoek van de Universiteit van Amsterdam en de Vrije Universiteit Amsterdam proefaudits voor de instellingstoets kwaliteitszorg verzorgd. QANU heeft in overleg met vertegenwoordigers van de Amsterdamse instellingen de voorbereidingen voor de proefaudits verzorgd, de commissie ondersteund die de proefaudits uitvoerde (met als leden onder meer drs. J.G.F. Veldhuis, voormalig voorzitter van het College van Bestuur van de Universiteit Utrecht en voormalig voorzitter van het bestuur van QANU, en ir. R.J. de Wijkerslooth, voormalig voorzitter van het College van Bestuur van de Radboud Universiteit Nijmegen) en de rapporten over de proefaudits geproduceerd.

Beoordeling exameninstututen financiële dienstverlening

Sinds 2008 heeft QANU voor het CDFD, het College Deskundigheidsbevordering Financiële Dienstverlening, de beoordeling van de exameninstututen voor de financiële dienstverlening georganiseerd. In 2013 heeft QANU de beoordeling uitgevoerd van drie exameninstututen.

Daarnaast stelt QANU elk jaar twee jaarrapportages op, één in februari of maart waarin de vorderingen van de commerciële exameninstututen worden beschreven en één in oktober of november dat gewijd is aan de exameninstututen van de hogescholen.

Beoordeling accreditatieaanvragen voor de Orde van Advocaten

QANU heeft in 2012, in opdracht van de Orde van Advocaten, een bijdrage geleverd aan de ontwikkeling van een accreditatiekader voor de vernieuwde Beroepsopleiding Advocaten. De Orde van Advocaten heeft een Uitvoeringsorganisatie geselecteerd die de taak krijgt de vernieuwde opleiding te verzorgen en de toetsing en beoordeling uit te voeren en besloten dat delen van de opleiding door andere partijen kunnen worden gezorgd, mits die partijen geaccrediteerd zijn. QANU heeft in 2013 de beoordeling georganiseerd van twee aanbieders die een deel van de vernieuwde Beroepsopleiding Advocaten willen verzorgen. Beide beoordelingen hebben geleid tot een positief oordeel en beide aanbieders zijn inmiddels formeel geaccrediteerd.

TEMPUS-projecten

QANU participeert sinds 2010 als 'European partner' in het TEMPUS-project PICQA (Promoting Internationalization and Comparability of Quality Assurance in Higher Education) dat geleid wordt door de Duitse *quality assurance agency* ASIIN en waaraan onder meer het National Center for Professional Education Quality Assurance (ANQA) uit Jerevan (Armenië) en het National Center for Educational Quality Enhancement (NCEQE) uit Tbilisi (Georgië) deelnemen. Het project heeft tot doel de Armeense en Georgische regering te ondersteunen bij de ontwikkeling van een systeem voor externe kwaliteitszorg. De bijdrage van QANU aan het project bestaat uit advisering en training.

QANU participeert sinds het najaar van 2012 ook in de TEMPUS-projecten INARM (Informatics and Management: Bologna-Style Qualifications Frameworks, met als doel het verder

verbeteren van het hoger onderwijs in Rusland, Oekraïne en Armenië door het ontwikkelen van sectorale kwalificatieraamwerken voor informatica en management en het bevorderen van de kwaliteit, de consistentie en de relevantie van de kwalificaties) en QUADRIGA (Qualification Frameworks in Central Asia: Bologna-Based Principles and Regional Coordination, dat ernaar streeft om (de filosofie achter) kwalificatieraamwerken in te voeren in de landen in Centraal-Azië en de onderwijssystemen in deze landen te verbeteren door bestaande eisen verder te ontwikkelen op basis van onder meer de Tuning-benadering.

Een ander TEMPUS-project waaraan QANU een bijdrage levert is ENCHASE: Enhancing Albanian System Of Quality Assurance In Higher Education: Application Of The Process- and Outcome-Based Methodology. Dit project, waaraan negen Albanese instellingen en vier andere partners uit de rest van Europa meedoen, heeft tot doel het systeem van kwaliteitszorg in het hoger onderwijs in Albanië te versterken door onder meer een algemeen kader en een uniform systeem van kwaliteitszorg in Albanië te ontwikkelen.

Detacheringen medewerkers QANU bij instellingen

Vier projectleiders van QANU zijn in 2013 op enig moment op detacheringsbasis werkzaam geweest voor een Nederlandse universiteit dan wel een universitair medisch centrum. Eén van hen heeft in opdracht van de Universiteit Leiden een bijdrage geleverd aan de voorbereidingen van de opleidingen van de Faculteit Geesteswetenschappen op de visitaties van die opleidingen. De tweede heeft voor Afdeling Onderwijsondersteuning van de Radboud Universiteit Nijmegen verschillende projecten uitgevoerd ten behoeve van de opleidingen van de Radboud Universiteit. De derde heeft een bijdrage geleverd aan het project Onbegrensd Leren van de Directie Informatietechnologie van het UMC Utrecht. De vierde heeft gefungeerd als coördinator van een onderzoeksinstituut aan de Faculteit der Geesteswetenschappen van de Universiteit van Amsterdam.

8. JAARREKENING

8.1 Algemeen

Het verslagjaar is afgesloten met een positief resultaat van € 1.095.192 voor belastingen, terwijl voor het jaar 2013 een positief resultaat was begroot van € 843.000. Het verschil tussen de begroting en de realisatie is in de eerste plaats te verklaren door de grote omzet die QANU gerealiseerd heeft. ...

Conform de statuten zal het resultaat na belastingen worden toegevoegd aan de algemene reserve van de stichting.

8.2 Balans

	<u>31-12-2013</u>	<u>31-12-2012</u>
ACTIVA	€	€
1. Materiële vaste activa	<u>37.150</u>	<u>42.495</u>
Totaal vaste activa	<u>37.150</u>	<u>42.495</u>
2. Onderhanden projecten	624.532	795.908
3. Vorderingen	803.156	1.441.598
4. Liquide middelen	<u>1.718.308</u>	<u>1.037.975</u>
Totaal vlottende activa	<u>3.145.996</u>	<u>3.275.481</u>
Totaal activa	<u><u>3.183.146</u></u>	<u><u>3.317.976</u></u>
PASSIVA		
5. Eigen vermogen	<u>2.437.468</u>	<u>1.606.698</u>
2. Vooruitgefactureerde projectinkomsten	178.137	767.432
6. Overige kortlopende schulden	<u>567.541</u>	<u>943.846</u>
Totaal kortlopende schulden	<u>745.678</u>	<u>1.711.278</u>
Totaal passiva	<u><u>3.183.146</u></u>	<u><u>3.317.976</u></u>

8.3 Winst- en verliesrekening

	Realisatie <u>2013</u>	Begroting <u>2013</u>	Realisatie <u>2012</u>
	€	€	€
7. Projectinkomsten	4.770.006	3.861.000	4.224.500
8. Overige baten	<u>30.832</u>	<u>106.000</u>	<u>33.804</u>
Totaal baten	4.800.838	3.967.000	4.258.304
9. Externe projectkosten	<u>-1.621.578</u>	<u>-1.158.000</u>	<u>-1.424.863</u>
Brutomarge (A)	<u>3.179.260</u>	<u>2.809.000</u>	<u>2.388.441</u>
10. <u>Personele kosten</u>	<u>1.734.859</u>	<u>1.586.000</u>	<u>1.603.928</u>
11. <u>Overige bedrijfskosten</u>			
Bestuur	35.677	60.000	48.275
Huisvesting	100.366	95.000	89.792
Bureau	35.293	50.000	42.071
Algemeen	177.192	150.000	209.698
Afschrijving	<u>12.149</u>	<u>25.000</u>	<u>13.367</u>
Totaal overige bedrijfskosten	<u>360.677</u>	<u>380.000</u>	<u>403.203</u>
Totaal lasten (B)	<u>2.095.536</u>	<u>1.966.000</u>	<u>3.431.994</u>
Bedrijfsresultaat (A – B)	1.038.742	843.000	826.310
13. Financiële baten en lasten	11.468	0	17.850
Resultaat voor belasting	1.095.192	<u>843.000</u>	844.160
Vennootschapsbelasting	<u>-264.422</u>		<u>-166.947</u>
Resultaat na belasting, toevoeging/ onttrekking algemene reserve	<u>830.770</u>		<u>677.213</u>

BIJLAGEN

Bijlage 1: Samenstelling van het bestuur

Het bestuur van QANU bestond in 2013 uit:

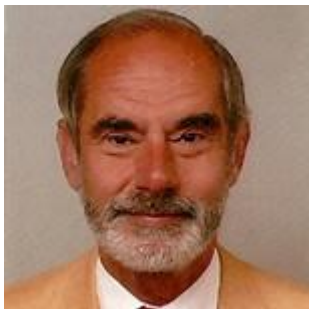
Prof. dr. P.A.H. (Peter) van Lieshout (voorzitter)

Studeerde psychologie en filosofie in Utrecht en Parijs. Promoveerde in 1989 in de sociale filosofie aan de Rijksuniversiteit Groningen. Sinds 1992 parttime hoogleraar Theorie van de zorg aan de Universiteit Utrecht. Was onder meer directeur van het Nederlands Instituut voor Zorg en Welzijn, directeur-generaal Gezondheidszorg bij het ministerie van VWS en project-directeur-generaal Sociale Zekerheid en Zorg bij het ministerie van SZW. Momenteel lid van de Wetenschappelijke Raad voor het Regeringsbeleid.

Prof. ir. K.F. (Karel) Wakker (vice-voorzitter, tot 3 augustus 2013)

Emeritus-hoogleraar Astrodynamica en Geodynamica, Faculteit Luchtvaart- en Ruimtevaarttechniek, Technische Universiteit Delft; oud-algemeen directeur SRON (Netherlands Institute for Space Research); oud-rector magnificus Technische Universiteit Delft.

Prof. dr. J.W. (Jaap) Zwemmer (vice-voorzitter vanaf 3 augustus 2013 en penningmeester)

Emeritus hoogleraar Belastingrecht aan de Universiteit van Amsterdam. Studeerde Notarieel recht en Fiscaal recht aan de UvA en promoveerde in 1975. Was decaan van de juridische faculteit en van de economische faculteit van de UvA en lid van de Raad van Toezicht van het AMC/UvA. In 2007 interim-rector magnificus van de UvA, in 2008/2009 interim-decaan van het Academisch Centrum Tandheelkunde Amsterdam (ACTA). Lid van de Koninklijke Nederlandse Akademie van Wetenschappen.

Prof. dr. ir. G.M.A. (Guy) Aelterman

Kabinetschef op het Vlaamse Ministerie van Onderwijs. Daarvoor onder meer algemeen directeur van de Artesis Hogeschool Antwerpen, lid van het Dagelijks Bestuur en vice-voorzitter van de Nederlands-Vlaamse Accreditatieorganisatie (NVAO), algemeen directeur van en hoogleraar aan de Hogeschool Gent, directeur Onderwijs Sociale Promotie Hogere Leergangen Technisch Onderwijs van het Gemeenschapsonderwijs en directeur aan de Industriële Hogeschool CTL in Gent.

Prof. dr. G.C. (Gerry) Wakker

Studeerde klassieke talen aan de Universiteit van Amsterdam. Hoogleraar Oudgriekse Taalkunde aan de Rijksuniversiteit Groningen. Sinds maart 2003 lid van het bestuur van de Faculteit der Letteren, eerst als vicedecaan (2003-2009), nu als decaan (vanaf juli 2009). Haar portefeuille binnen het bestuur was tot september 2012 onderwijs, daarna onderzoek. Zij heeft in deze functies ruime ervaring opgedaan met visitaties en (her)accreditaties van onderwijsprogramma's. Zij is sinds februari 2010 voorzitter van het landelijke Disciplineoverleg Letteren en Geschiedenis (DLG) en sinds januari 2012 prorector van de Rijksuniversiteit Groningen.

Prof. dr. A. (Arie) Nieuwenhuijzen Kruseman (vanaf 3 februari 2013)

Emeritus hoogleraar in interne geneeskunde aan het Maastricht University Medical Centre. Was decaan van de Faculteit der Geneeskunde en rector magnificus aan dezelfde universiteit en voorzitter van de Koninklijke Nederlandsche Maatschappij tot bevordering der Geneeskunst (KNMG). Hij is voorzitter van de Raad van Toezicht van Nuffic, lid van de reviewcommissie hoger onderwijs en onderzoek, vicevoorzitter van de Raad van Toezicht van de Stichting Elisabeth Strouven, lid van de Raad van Toezicht van de Stichting Gezondheidscentra Eindhoven, en voorzitter van het college van toezicht van het Nederlands studenten kamerorkest (NESKO).

Drs. P.M.M. (Paul) Rullmann (vanaf 3 augustus 2013)

Studeerde sociologie aan de Vrije Universiteit Amsterdam. Werkte onder meer voor de HBO-Raad en de Hogeschool Haarlem, waar hij in 2000 lid werd van het College van Bestuur. Hij stapte in 2002 over naar de Technische Universiteit Delft, waar hij lid werd van het College van Bestuur met als centrale portefeuilles Onderwijs en Bedrijfsvoering. In maart 2013 nam hij afscheid van zijn positie aan de Technische Universiteit Delft.

Bijlage 2: Medewerkers in 2013

Staf

drs. S. (Sietze) Looijenga
directeur

Sietze Looijenga (1963) heeft Nederlandse Taal- en Letterkunde gestudeerd aan de Rijksuniversiteit Groningen. Na zijn afstuderen was hij aan diezelfde universiteit onderzoeker in opleiding, studieadviseur, secretaris-subbeheerder aan de Faculteit der Letteren en coördinator van de onderzoeksschool Behavioural and Cognitive Neurosciences. In 1999 verruilde hij Groningen voor Berlijn, waar hij aan de Freie Universität Berlin werkte als manager van het Thematic Network Project in the Area of Languages, een door de Europese Commissie gefinancierd project. Van eind 2001 tot begin 2003 werkte hij als ICT-verantwoordelijke voor het Talencentrum van de Universiteit Gent, België. In maart 2003 trad hij in dienst van de VSNU als projectleider Kwaliteitszorg, in 2004 maakte hij de overstap naar QANU. In 2008 was hij als adviseur onderwijs werkzaam voor de Universiteit Utrecht. Na zijn terugkeer naar QANU werd hij in april 2010 ook plaatsvervangend directeur. Sinds 1 september 2012 is hij directeur van QANU.

S. (Sanderijn) de Vries
coördinator bedrijfsvoering

Sanderijn de Vries (1971) is haar loopbaan begonnen als projectmedewerker bij de Raad Overgangsregeling Gezondheidszorgpsychologen (ROG). Hierna is zij assistent-manager bedrijfsvoering geweest bij de vakgroep privaatrecht van de faculteit Rechtsgeleerdheid van de Universiteit Utrecht. Na een korte onderbreking van haar loopbaan ten behoeve van studie is zij heringetreden als stafmedewerker van het bureau van de European Network of Occupational Therapy van de Hogeschool van Amsterdam. Vanaf 2006 is zij werkzaam voor QANU, per 1 september 2008 als coördinator bedrijfsvoering. Sanderijn volgt een bacheloropleiding Rechtsgeleerdheid met een minor op het gebied van Managementwetenschappen aan de Open Universiteit Nederland.

Secretariaat

mr. N. (Nathalie) Pasveer

Nathalie Pasveer (1981) is in 1999 begonnen aan de doctoraalstudies Nederlands recht en Franse taal- en letterkunde aan de Universiteit van Amsterdam. Na het behalen van haar doctoraalexamen Nederlands recht is zij haar loopbaan begonnen als juridisch medewerker en vervolgens in augustus 2005 als advocaat-stagiaire in het arrondissement Utrecht. Na het behalen van haar stageverklaring in augustus 2008 heeft zij besloten om haar studie Franse taal- en letterkunde weer op te pakken. Zij verwacht aan het einde van 2010 haar bachelor Franse taal- en letterkunde te behalen. Vanaf januari 2009 is zij als secretaresse werkzaam bij QANU.

S. (Shanna) Willems

Shanna Willems (1981) is haar loopbaan begonnen als secretaresse en heeft in die functie bij verschillende commerciële werkgevers gewerkt. In de loop der jaren heeft zij cursussen en trainingen gevolgd op secretariael gebied. In 2007 is zij als commercieel medewerkster en assistent makelaar in dienst getreden bij een agrarisch makelaarskantoor te Voorhout. Ze heeft in die periode verschillende opleidingen tot (agrarisch) makelaar gevolgd. Vanaf augustus 2011 is Shanna werkzaam als secretaresse bij QANU en zal daarnaast de opleiding Sociaal Juridische Dienstverlening volgen.

Projectleiders

dr. B.M. (Barbara) van Balen

Barbara van Balen (1955) is opgeleid als onderwijskundige aan de Universiteit Utrecht en is verbonden geweest aan het bureau Onderzoek en Ontwikkeling van het Onderwijs aan diezelfde universiteit, waar zij zich bezig hield met evaluaties van onderwijs. Daarna werd zij coördinator onderwijs aan de faculteit Psychologie van de Universiteit van Amsterdam, vervolgens beleidsmedewerker emancipatiezaken en hoofd van het servicebureau positieve actie aan de Universiteit van Amsterdam. Zij is manager geweest van een onderzoeksinstituut voor genderstudies en directeur van een steunpunt voor welzijnswerk. In 2001 promoveerde zij op een onderzoek naar de positie van vrouwen aan de universiteit. Vanaf 2004 heeft zij diverse freelance opdrachten uitgevoerd, waaronder verschillende opdrachten voor QANU. Vanaf mei 2010 is zij in dienst van QANU.

dr. M.J.V. (Meg) Van Bogaert

Meg Van Bogaert (1975) heeft na haar studie Farmacie de postdoctorale opleiding tot apotheker gevolgd. Na kort als projectapotheker in het ziekenhuis te hebben gewerkt, is ze onderzoek gaan doen aan de Faculteit Farmaceutische Wetenschappen in Utrecht. In 2006 is ze gepromoveerd in de psychofarmacologie. Daarna heeft ze als regulatory affairs manager kennis opgedaan van de farmaceutische industrie bij een grote generieke geneesmiddelenfabrikant. Ook heeft ze gewerkt als programmasecretaris bij ZonMW, de Nederlandse Organisatie voor Gezondheidsonderzoek en Zorginnovatie, op de onderwerpen Alternatieven voor Dierproeven en Systeembiologie. Sinds december 2008 werkt zij als projectleider bij QANU.

drs. M.M. (Melissa) Frederik

Melissa Frederik (1979) hield zich al tijdens haar studie Geschiedenis aan de Universiteit van Amsterdam bezig met onderwijsbeleid en -kwaliteit. Na het behalen van haar doctoraalexamen ging ze bij de Faculteit der Geesteswetenschappen aan de slag als beleidsmedewerker Onderwijs. Melissa was van 1 oktober 2010 tot 1 november 2013 als projectleider werkzaam voor QANU.

drs. M. (Trees) Graas

Trees Graas (1981) heeft Geschiedenis gestudeerd aan de Vrije Universiteit Amsterdam. Na het behalen van haar doctoraalexamen in de Nieuwste Geschiedenis, heeft zij gewerkt als studietoelichting aan de Faculteit der Letteren van de Vrije Universiteit Amsterdam, en als teammanager van een curriculumproject aan diezelfde faculteit. Tevens was zij betrokken bij een aantal kleinschalige onderzoeksprojecten. Vervolgens is zij een aantal jaren studietoelichting en onderwijscoördinator geweest aan de faculteiten Wijsbegeerte en Godgeleerdheid van de Vrije Universiteit Amsterdam. Sinds november 2010 is zij projectleider bij QANU.

Chantal Gorissen (1984) studeerde cognitieve psychologie aan de universiteit Maastricht. Na het behalen van haar doctoraalexamen, deed zij promotieonderzoek aan de Open Universiteit. In 2013 zal zij promoveren. Binnen het Centre for Learning Sciences and Technologies (CELSTEC) van de Open Universiteit deed zij onderzoek naar het didactisch structureren van multimediale leermiddelen in het onderwijs. Ook was zij werkzaam als docent in de masteropleiding Learning Sciences van de Open Universiteit en was zij bestuurslid van de promovendivisie (VPO) van de Vereniging voor Onderwijs Research (VOR). Sinds februari 2013 is zij als projectleider werkzaam bij QANU.

Liza Kozłowska (1983) studeerde Russian Studies en Antropologie aan de Universiteit Leiden en Taalkunde aan de Universiteit van Amsterdam. Na enkele jaren werkzaam te zijn geweest in het onderwijs als Procesbegeleider, werkte zij als Informatiemanager bij Nicis Institute/Platform31. Liza heeft zitting in het Expertisenetwerk onderwijs van een politieke partij en adviseert in deze hoedanigheid Tweede Kamerleden op het te voeren beleid op het gebied van onderwijs. Sinds april 2013 werkt zij voor QANU als projectleider.

Jasne Krooneman (1987) heeft zich tijdens haar studie vooral gericht op ontwikkelingen in Azië. In 2012 studeerde zij cum laude af voor haar masteropleiding Contemporary Asian Studies aan de Universiteit van Amsterdam. Voor het onderzoek van haar masterthesis verbleef zij drie maanden in Gujarat, India, waar zij verbonden was aan de Sardar Patel University. Als onderdeel van haar bacheloropleiding Culturele Antropologie en Ontwikkelingsociologie studeerde zij een jaar aan de National University of Singapore. Zij is sinds april 2013 werkzaam als projectleider bij QANU.

J.J. (Jasne) Krooneman MSc

Daan de Lange (1982) studeerde Geschiedenis en Journalistiek aan de Vrije Universiteit Amsterdam. Na het behalen van zijn Research Master deed hij ervaring op als tekstschrijver van onder andere lesmateriaal voor het voortgezet onderwijs. In 2009 kwam hij in dienst van de faculteiten Wijsbegeerte en Godgeleerdheid van de Vrije Universiteit. Daar werkte hij onder meer als studieadviseur voor Religie en Levensbeschouwing. Van 1 november 2011 tot 1 maart 2013 was hij als projectleider in dienst bij QANU.

drs. D. (Daan) de Lange

Linda te Marvelde (1976) heeft Engelse Taal- en Letterkunde gestudeerd aan de Universiteit van Amsterdam. Na het behalen van haar doctoraalexamen heeft zij verschillende functies bij de Universiteit van Amsterdam vervuld. Ze was o.a. projectmedewerker bij de samenwerkingsorganisatie UvA-HvA (universiteit–hogeschool) en beleidsmedewerker bij de afdeling Academische Zaken. In 2007 verliet zij de universitaire wereld om projectleider te worden bij het Wereld Kanker Onderzoek Fonds. In juni 2010 is zij teruggekeerd naar het veld van het hoger onderwijs als projectleider bij QANU.

drs. L.C. (Linda) te Marvelde

Floor Meijer (1978) heeft Geschiedenis gestudeerd aan de Universiteit van Amsterdam. Na het behalen van haar doctoraalexamen in de Nieuwe Geschiedenis, deed ze aan die zelfde universiteit promotieonderzoek. In februari 2010 promoveerde ze op een studie naar het maatschappelijk engagement van de 19e eeuwse Amsterdamse vrijmetselarij. Aansluitend heeft ze verschillende functies vervuld bij de Faculteit Geesteswetenschappen van de UvA. Ze was o.a. werkgroepdocent, promovendicoördinator en onderwijscoördinator bij twee onderzoeksscholen op het gebied van de geesteswetenschappen. Sinds oktober 2011 is Floor Meijer als projectleider in dienst bij QANU.

dr. F. (Floor) Meijer

N.M. (Nikki) Verseput MSc

Nikki Verseput (1985) is in 2009 afgestudeerd aan de Faculteit Gedragwetenschappen van de Universiteit Twente. Zij heeft daar de bacheloropleiding Educational Design, Management and Media en de masteropleiding Educational Science Technology gevolgd. Zij is afgestudeerd bij de vakgroep Curriculumontwerp & Onderwijsinnovatie met een ontwerpgericht onderzoek naar kwaliteitszorg. Naast haar studie heeft zij op verschillende terreinen onderwijskundig werk verricht. Daarnaast heeft zij in 2010 gewerkt als student-assistent bij de vakgroep Curriculum & Onderwijsinnovatie van de Universiteit Twente. Zij was tot 1 februari 2013 werkzaam als projectleider bij QANU.

T.G. (Terry) Verseput MSc

Terry Verseput (1987) is in januari 2013 afgestudeerd aan de Universiteit Utrecht. Ze heeft daar de bachelor Liberal Arts & Sciences afgerond. Ze heeft binnen deze bachelor de hoofdrichting 'Cognitieve en Neurobiologische Psychologie' gevolgd. Voor het afronden van de master Toegepaste Cognitieve Psychologie aan de faculteit Sociale Wetenschappen heeft ze wetenschappelijk onderzoek verricht in opdracht van TNO te Soesterberg en MTCompany te Amsterdam. Sinds februari 2013 is zij als projectleider werkzaam bij QANU.

Astrid van Vliet (1966) heeft Franse Taal- en Letterkunde gestudeerd aan de Universiteit Utrecht. Na het behalen van haar doctoraal examen, was zij vanaf 1991 werkzaam als projectmanager en beleidsadviseur in diverse functies bij Nuffic, de Nederlandse Organisatie voor Internationale Samenwerking in het Hoger Onderwijs. Vanaf 2003 heeft zij bij meerdere hoger onderwijsinstellingen gewerkt, waaronder de Universiteit Utrecht. Daar hield zij zich bij de Directie Onderwijs & Onderzoek als beleidsadviseur bezig met diverse (internationale) onderwijsprojecten. Op 1 juni 2013 trad zij bij QANU in dienst als projectleider.

A. (Adrienne) Wieldraaijer-Huijzer M.A.

Adrienne Wieldraaijer-Huijzer (1986) studeerde Geschiedenis aan de Vrije Universiteit. Na het behalen van haar master niet-westerse geschiedenis werkte zij als docent Academische Vaardigheden aan de Vrije Universiteit. Daarnaast heeft zij zich als student-assistent bezighouden met onderzoek naar de kwaliteit van de onderzoeksmasters van de Faculteit der Letteren en het opzetten van het vak 'Research Design'. Vanaf 2010 is zij als Trainee Informatiemanagement werkzaam geweest bij verschillende overheidsinstellingen. Sinds maart 2012 is Adrienne Huijzer als projectleider in dienst bij QANU.

Hans Wilbrink (1978) studeerde Slavische Talen en Culturen, Ruslandkunde en Geschiedenis aan de Universiteit Leiden. Na het behalen van zijn doctoralen in de Russische en Militaire Geschiedenis werkte hij als docent Contemporaine Geschiedenis aan dezelfde universiteit en verrichtte daar ook promotieonderzoek, waarvoor hij o.a. als onderzoeker een semester verbleef aan de Staatsuniversiteit van Moskou. Daarnaast is hij werkzaam geweest als beleidsmedewerker en ambtelijk secretaris bij de Koninklijke Bibliotheek en het samenwerkingsverband van universiteitsbibliotheken UKB in Den Haag. Op 1 januari 2013 trad Hans bij QANU in dienst als projectleider.

Assistent-projectleiders:

mw. L.M.A. (Lara) Alma (tot 1 juli 2013)
mw. J.H.H. (Judith) Huisman (vanaf 1 oktober 2013)
mw. L.A.G. (Loes) Immens (vanaf 25 november 2013)
mw. M.A.C. (Mirjam) Renting (van 1 juli tot 1 november 2013)
mw. S.A. (Sanne) Rooijackers (tot 1 mei 2013)
mw. D. (Danique) Sikkes (tot 1 december 2013)

Freelance projectleiders:

mw. M.J. (Mariëtte) Amsing MSc
mw. drs. T. (Titia) Buising
mw. dr. J. (Joke) Corporaal
dhr. Marc Delmartino
mw. dr. W. (Willemijn) van Gastel
mw. dr. J. (Jetje) De Groof
mw. drs. L. (Linda) van der Grijsparde
mw. M. (Muriel) Jansen
mw. M. (Marlous) Maarleveld MSc
mw. dr. F. (Femke) Merkx
mw. drs. R.L. (Renate) Prenen
mw. drs. E.C. (Esther) Poort
dhr. drs. E.J. (Erik) van der Spek
mw. drs. M.D. (Marieke) Textor
mw. dr. A. (Annemarie) Venemans-Jellema
dhr. dr. ir. H.H.M. (Hugo) Verheul
mw. N. (Nadine) Vestering MSc
mw. dr. M.J.H. (Marianne) van der Weiden
mw. drs. J. (José) van Zwieten

Freelance ondersteuning secretariaat:

mw. M. (Marika) Kruijt

Bijlage 3: Lijst met afkortingen

3TU	Federatie van technische universiteiten in Nederland
CDFD	College Deskundigheid Financiële Dienstverlening
HBO	Hoger Beroepsonderwijs
NVAO	Nederlands-Vlaamse Accreditatie Organisatie
QANU	Quality Assurance Netherlands Universities
RIVM	Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu
SWOV	Stichting Wetenschappelijk Onderzoek Verkeersveiligheid
VBI	Visiterende en beoordelende instantie
VSNU	Vereniging van Universiteiten